

Üürenicinin adı, soyadı _____

Lițey, okul _____

GAGAUZ DİLİ HEM LİTERATURA XXVIII-ci Respublika olimpiadası

XI klas
Mardin 6 - 8

I. Verili şiiri dikatlı okuyın

İki kuvet var dünnedä:
Biri gündüz, biri gecä,
İliliklän fenalık,
Aydınnıklan karannık.

İki kuvet dünneyi **tutêr**
Bütünnüünü gösterer
Doorudêr, dolaştırmâr,
Biri verer, biri alêr.

İki tabeet var insanda:
Hayırlık, hayırsızlık.
Bir-birinä karşı durêr,
Hep güçlüünü onnar dener.

Dünnä – kantar ölçüleri
Urlu durêr – sevindirer,
Ba fenelik aşaa çeker,
Ba dooruluk onu enseer.

Var kantarcık güudemizdä,
İlilik bizim elimizdä,
Kıskanç, kavga – şeytan ekmää,
Neyä onu **beslemää**.

İki kuvet var dünnedä,
Onun raathı elimizdä.
İlilik bizi kurtarır,
Fenalıkta Allah korur!

(L. Çimpoeş “**Dünnää kantarı**”)

- Ne türlü avtor görer dünnää kantarını? (3 cümle)

4 bal

- Şiirin son dört sıracına derindän analiz yapın. Daartışın avtorları. (6 cümle)

8 bal

II. Aşağıdakiler soruşturulara cevap verin

- a) Tablıayı doldurun örnää görä, skobaları açarak.

Fikir, Beş(alma), yortu, vergi, daa, göl, halk, Poyrazdakı(Buzlu okean), söz, tefter, kuş, gezinti, demir, kardaş, kız(kardaş), aul, çaarış(baarış), sokak, Kara(deniz), kör(köstebek), Coltay(küfüyü), altın(saat), Cadı(Babusu), Dünna(Gözeli), tuz(sabun), sivri(sinek), üz(başı), kırk(ayak), hasta(evi), can(erı), alt(yazı), ak(sakal), bayırlık, çorbacı, ön(söz), iş(birlii), basım(evi), Pazer(tesi), demir(yol), uyku(yılacı), Gagauz(dili), Saman(Yolu), Büük/ay), Ak(deniz), Altay(bayırları), Ay(Yordan), Sveti(İvan), Gagauz(erı), şiir(toplumu), ana(boba), karı(koca), kurt(kuş), bayır(çayır), Kelcä(külcä), Kara(arap), toz(duman), Gün(duusu), süüt(aacı).

10 bal

- b) Teksttan nişannı işlikleri çıkarın, onların zamannarını, üzlerini, sayılarını belliedin.

3 bal

- c) Verili laflara morfolojiya analizini yapın: *ateşin, tabeet, sessiz*

6 bal

- d) Aşaaadaki cümleyü sintaksis analizini yapın.

Ucu sa hepbir büüyer, da peydalânêr eni tomrucak.

7 bal

- e) Herbir sırada yannış yazılı lafi bulun da onun dooru formasını yazın.

Şkolada, evde, kırmızı. _____
Tefterin, beklâyayımiş, üusek. _____
Dooru, ani, canabin. _____
Kıskardaş, her türlü, onnar. _____

2 bal

f) Paylaşırıcı sayılı bulun. Dooru cuvabı çevreyä alın.

- a. Sekizinci
- b. Altışar
- c. İkidä bir
- d. Otuz sekiz

1 bal

III. Okuyun şìiri da aşaadakı soruşlara cuvap verin.

Biz açan duuêrız, dünneyä geleriz,
Ayırêrız kendimizä yol.
Sora uz gideriz, kimi kerä sapêrız –
Saa taraf çeker bizi ya sol.

Ama yanıłarsak hem pişman olarsak,
Zor bulmaa kaybedilmiş yolu,
Neçin ki yaşaarkan, güneşli havaylan
Razgeler boran, yaamur, tolu.

Eer kösteklenärsäk, ansızdan düşärsäk,
Neçin ecelä küseriz biz?

*Sansın akıllıyız, ama zor annêrız,
Ani yol bulunmêér kösteksiz.*

(P. Çebotar, “Yollarımız”)

- a) Bu iki şìirin öz fikirini yaraştırip, çıkışları yapın. Olur mu demää, ki onnar bir temada yazılı? Fikirinizi açıklayın. (6 cümle)

8 bal

- b) Şiirden iki son sıracıkların maanasını açıklayın. Angı kösteklär için söz gider? Olur mu onnarı aylanmaa? Nicä? (*verin dört nasaat*)

1. _____

2. _____

6 bal

IV. “Kim çok çalışır, ona çok kismet veriler” (*Leonardo da Vinci*) temasına göre kısaltan kendi fikirinizi açıklayın (1 sayfaya kadar).

Fikirinizi açıklamaya deyni, aşaadaki planı esaba alın:

- Temayı (konuyu) açıklayın. Cuvabın içindekilii hem temanın (konu-nun) baalantısı olsun.

12 bal

- Fikirinizi argumentläyin, dil zebilliini hem dilin komunikativ kalitesini koruyun (logikayca, annamaklı, demekli, fikirli).

10 bal

- Dolu hem dooru literatura dilinin normalarını kullanın. Temayı (konuyu) açıklayarkan, lääzimnö materialı kullanın.

10 bal

- Derindän kendi bakışınızı, pozitijanızı, kişiliininizi gösterin.

8 bal

